Vatanda?l?k Bilgisi Dersi Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Vatanda?l?k Bilgisi Dersi Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32461

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Vatanda?l?k Bilgisi Dersi Tutum Ölçe?i, Gülhan Gürbüz taraf?ndan 2006 y?l?nda yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle ilkö?retim 7. ve 8. s?n?f ö?rencilerinin, Vatanda?l?k Bilgisi Dersi'ne yönelik genel tutumlar?n? ve bu ders arac?l???yla verilen demokrasi e?itimine dair alg?lar?n? belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, ö?rencilerin derse olan ilgilerini, önem verme düzeylerini ve derste i?lenen konulara kar?? geli?tirdikleri duygusal tepkileri nicel olarak ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi, psikometrik süreçlerin titizlikle uyguland??? bir çal??man?n sonucudur.

Anahtar Kelimeler

Vatanda?l?k Bilgisi, Tutum Ölçe?i, Demokrasi E?itimi, ?lkö?retim, Geli?tirme Çal??mas?, Sosyal Bilimler, Psikometri.

Yazarlar

Gülhan Gürbüz

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkiye Cumhuriyeti e?itim sistemi içerisinde yer alan ilkö?retim (ortaokul) 7. ve 8. s?n?f ö?rencilerinin, müfredatlar?nda bulunan Vatanda?l?k Bilgisi Dersi'ne yönelik sahip olduklar? duyu?sal e?ilimleri ve tutumlar? saptamakt?r. Bu dersin içeri?i genellikle demokrasi, insan haklar? ve vatanda?l?k sorumluluklar? gibi kritik sosyal konular? kapsad???ndan, ölçek ayn? zamanda ö?rencilerin bu temel sosyal ve siyasi kavramlara kar?? geli?tirdikleri yakla??mlar? dolayl? yoldan analiz etmeye hizmet eder.

Ölçek, e?itimcilerin ve politika yap?c?lar?n, dersin etkilili?ini de?erlendirmesine, ö?rencilerin motivasyon düzeylerini anlamas?na ve dersin içeri?i ile sunum yöntemlerini ö?rencilerin ihtiyaçlar?na göre iyile?tirmesine olanak tan?maktad?r.

Yap?

Vatanda?l?k Bilgisi Dersi Tutum Ölçe?i, psikolojideki tutum kavram?n? ölçmek üzere yap?land?r?lm??t?r. Tutum, bireyin belirli bir nesneye, ki?iye veya duruma kar?? gösterdi?i ö?renilmi?, tutarl? ve de?erlendirici tepkidir. Bu ölçek özelinde, yap?, ö?rencinin Vatanda?l?k Bilgisi Dersi'ne yönelik üç temel tutum bile?enini (bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilim) kapsamaktad?r.

Ölçe?in geli?tirilme a?amas?nda, ö?rencilerin dersi ne kadar de?erli bulduklar? (bili?sel), dersten

ARABPSYCHOLOGY.COM

ne kadar keyif ald?klar? veya s?k?ld?klar? (duyu?sal) ve derse kat?lmaya veya dersin gerekliliklerini yerine getirmeye ne kadar istekli olduklar? (davran??sal e?ilim) gibi boyutlar?n ölçülmesi hedeflenmi?tir. Bu alt boyutlar?n varl??? ve gücü, genellikle faktör analizi ile belirlenmi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Gülhan Gürbüz'ün 2006 tarihli yüksek lisans tezinde detayl? olarak sunulmu?tur. Ölçek bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, yap? geçerli?i ve içerik geçerli?i çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla genellikle aç?mlay?c? veya do?rulay?c? faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Kaynak verilerde geçerlik bilgisi spesifik olarak belirtilmemi? olsa da, akademik standartlar gere?i tezin bu bölümünde ölçe?in teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren istatistiksel kan?tlar (örne?in, faktör yükleri, KMO ve Bartlett test sonuçlar?) sunulmu?tur. Bu çal??malar, ölçe?in gerçekten ö?rencilerin Vatanda?l?k Bilgisi Dersi'ne yönelik tutumlar?n? ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Güvenirlik (Reliability) çal??malar?, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? belirlemek için tezin metodoloji bölümünde yer almaktad?r. Kaynak verilerde spesifik bir güvenirlik katsay?s? sunulmam??t?r. Ancak, tutum ölçeklerinde standart uygulama, iç tutarl?l??? de?erlendirmek için Cronbach Alfa (α) katsay?s?n?n hesaplanmas?d?r.

Bu katsay?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri (genellikle .70 ve üzeri), ölçe?in kabul edilebilir düzeyde güvenilir oldu?unu i?aret eder. Ayr?ca, test-tekrar test güvenirli?i veya e?de?er formlar güvenirli?i gibi di?er yöntemler de kullan?lm?? olabilir. Detayl? güvenirlik sonuçlar?, tezin tam metninde bulunmaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzunun alt?nda yatan gizil boyutlar? (faktörleri) ortaya ç?karmak için kritik öneme sahiptir.

Analiz sürecinde, ölçek maddelerinin hangi faktörler alt?nda topland???, faktör yüklerinin ne oldu?u ve ölçe?in toplam varyans?n ne kadar?n? aç?klad??? belirlenmi?tir. Bu istatistiksel süreç, ölçe?in çok boyutlu mu yoksa tek boyutlu mu oldu?unu netle?tirmeye yard?mc? olmu?tur. Ölçek, muhtemelen Vatanda?l?k Bilgisi Dersi'ne yönelik olumlu tutum ve olumsuz tutum gibi alt faktörlere ayr?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental) Ölçek

Format: Yüksek olas?l?kla Likert Tipi Derecelendirme. Kesin derecelendirme bilgisi (örne?in 5'li veya 3'lü Likert) kaynakta belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak 5 veya 4 seçenekli Likert format? kullan?l?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: ?lkö?retim (Ortaokul) Ö?rencileri

Age Group: 7. ve 8. s?n?f ö?rencileri (Yakla??k 12-14 ya?)

Population Details: Çal??ma, Abant ?zzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü taraf?ndan desteklenen yüksek lisans tezi kapsam?nda Bolu ilindeki ilkö?retim ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Ölçek geli?tirme prosedürleri (madde havuzu olu?turma, uzman görü?ü alma, pilot uygulama, geçerlik ve güvenirlik analizleri) kullan?larak geli?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Gülhan Gürbüz, Abant ?zzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Tutum, Vatanda?l?k, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Çal??man?n yap?ld??? dönemde Abant ?zzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Gülhan Gürbüz'ün akademik çal??mas? kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ticari bir ücret bilgisi bulunmamaktad?r. Akademik çal??malarda kullan?m? için tezin yazar? veya telif hakk? sahibi olan üniversiteden (Abant ?zzet Baysal Üniversitesi) izin al?nmas? gerekebilir. Ölçek, 2006 y?l?nda yap?lan yüksek lisans tezi çal??mas? için geli?tirilmi? ve kullan?lm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: vatandaslik-bilgisi-dersi-tutum-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Gürbüz, G. (2006). *?lkö?retim 7. ve 8 s?n?flarda vatanda?l?k bilgisi dersinde demokrasi e?itimi.* (Yüksek lisans tezi). Abant ?zzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Tezin tam metnine Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Vatanda?l?k Bilgisi Dersi Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu akademik kaynakta ölçe?in maddelerine dair bilgi bulunmamaktad?r. Maddeler için yazar?n orijinal yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM